

— *B* —

Popis rukopisu

- ❧ Záhloví
- ❧ Vnější stránka rukopisu (kodikologický popis) – psací látka, datace, počet listů/ stran, formát, výzdoba, vazba
- ❧ Vlastní obsahový (textový) popis
- ❧ Literatura

Záhlaví

Ve většině případů je tvořeno signaturou, jejíž součástí je lokace, nebo pořadovým číslem

Bývá uváděna i informace o starších signaturách, pakliže jsou relevantní – jinak se tyto dávají do provenienčních údajů

Záhlaví

☞ Datace – přesné letopočty, datace dle paleografie; jsou-li různá data, uvádí se rozmezí (1421-1433), je-li ve svazku více časově vzdálených rukopisů pak v podobě 1459 a 1724;

údaje o stoletích by se měla zapisovat římskými číslicemi – XIV^{med}, či letopočet s předložkou ante, post, c. (circa)

☞ Lokalizace – střední Evropa, Čechy

Záhlaví

∞ Počet svazků – 3 svazky

∞ Psací látka – pergamen, papír, příp. smíšené, uvádí se informace o palimpsestu

Je-li rkp z obou psacích látek, uvádí se první ta převažující

Záhlaví

☞ Počet listů/ stran – záleží, je-li rkp foliován/ paginován, či nikoliv

II + 120 ff., 126 + 99 ff, 70+46+74+48+4 pp.

☞ Formát:

uváděn v centimetrech – výška x šířka, připomíná se příčný formát

Je-li svázáno více rukopisů různých formátů, uvádí se rozměr nejmenší a největší

U pergamenových rkp, je-li různý rozměr listů, udává se průměr

Záhloví

∞ Výzdoba

- upozornění na existenci malířské výzdoby (ilum.), kreslené výzdoby (ilustr.)

∞ Notace – upozornění na existující notaci

∞ Vazba – vazba, nevázáno, vazba chybí

+ relativní stáří vazby – soudobá, dobová, mladší

Záhloví

XIV². Čechy (?), perg. + pap., 56 (recte: 58) ff.
29,5 x 18 cm, ilum., vazba dobová

Kodikologický popis

- ❧ knižní blok
- ❧ výprava kodexu
- ❧ čtenářské, vlastnické a knihovní záznamy
- ❧ shrnutí

Knižní blok

- ❧ Charakter svazku – zkoumá se homogennost svazku, zda se jedná o konvolut, kolika rukopisů, jsou-li přítomny tisky (zde se určuje pořadí (konvolut 4 tisků a 2 rukopisných textů přivázaných za tisky)
- ❧ Psací látka – zaznamenání zvláštností (jihoevropský pergamen, palimpsest, podíl pergamenu a papíru), zjištění filigránů

Knižní blok

☞ Skladba – počet, typ, pořadí a stav složek, uvádí se jejich vztah k foliaci (I dvoulist, II binio, III tertion, IV kvatern, V kvintern, VI sextern), počet za sebou jdoucích složek se značí arabskou číslicí (3.IV), označuje se ztráta složek nebo listů, (IV-1, fol.7), (V+2, fol. 12)

(za ff. 26 a 83 chybí po 1 listě, za fol. 17 je přivázán 1 list)

(a):3.IV (fol. 24) + (b-c): (V-1, fol. 33)

zaznamenávají se kustody a reklamanty

Reklamanta - označování pořadí složek v knize tím, že pod text poslední stránky složky bylo napsáno prvé slovo textu následující složky

Kustoda - způsob označení jednotlivých částí pro jejich správné seřazení, a to zpravidla v podobě římských či arabských číslic nebo písmen, popř. kombinace obou. Toto označení je umístěno buď na horním okraji začátku složky nebo na dolním okraji poslední strany.

Dich an dem höchsten aste des kreuzes
für dich und alle menschen von grut
loser myne erhangen wart. do wart alle
mein gestalt vil jemerleich verkeret an
claren augen erlaschen und wurde ver
keret. mein göttliche oren wurden spotes
und lasters erfüllt. mein edels riechen
wart verwandelt mit bösem smak. mein
sußer mit mit bitterin getraucht. mein
zarte berinde mit herten schlegeln. do ge
brast mir als erweich zu einer demen
er wraun es was mein göttliches haupt
von fern und von ungemach geneiget
anem/ liebe kel was vil ungezogen
leich geschlagen anem reueß andutz
mit speucheln gar vnnemet anem lau
terer vart erpluchet. Dich do er todt
mein schöne gestalt als gar als ob ich
wer ein auffezel. und ich es die schon
wafheit me wer worden. Der diener
du recht leutseliger spiegel aller ge
naden in dem die hymelischen geist ne
augen ermeyent und erwidert wraun het
ich dem gemynnen andutz in der todtliche

weyse vntz das ich es mit meinem zelm
wol durch geuß. und das ich die schon
augen. die liechten wang. den zarten
mit. so erbleichet und erdetet durch
schwert. das ich mein hertz mit jmerlich
clag ob im wolt erkult. **Ach** mynlich
herre den leiden get etlich leuten als
gar nahent zu hertzen die künen dich
als recht jmerlich clagen und mugen
dich als recht herzliche weinen. **Ach**
got wann künd und mocht ich alle my
mend hertzen mit clag verwesen. wenn
mocht ich aller augen heitsten zcher ge
verren. und aller zunge degliche wort
gesprachen. so wolt ich dir heut erzeuge
wie nahent mir dem elendes leide licht
dntwurt die ewige wafheit. **Ach** erzai
gent niemant paz wie nahent in mei
leiden get dem der es treitt mit mir
on erzegung der werck. **Ach** ist lieber
ein lediges unbekunntes hertz. so all
zergentlicher mynne mit stetem straf
zerruollen. dz nechsten nach einem auf
wurken meines vergipften lebens den

qua deditur. nym den in qu
 tum eis dicitur erit possibile
 Aliud sine qui hnt visiones
 turbantes ut dampnati qui
 demones semp vident cap
xviii p sone tristes illis ap
 penes pmore ut ptabant
Job xv vident veniet sup
 in hornbles. Ex quibz ubis
 hntur q demones erit tris
 tes hornbles 2 in portans
 quia no cessabunt an eos
 ne 2 redire. Tustes erit
 ut geneit eis dolore hor
 ribles ut faciat eis timore
 In portans ut in dnat eos
 ad despirationes. Ili su qui
 hnt visiones deestables 2
 deestables sicut illi qui impu
 gatoris anciant qui dicit
 demones qui eos auat
 2 anglos qui eos confortat
Job xiii In horrore visionis
 noctue panos tenuit me
 2 amor hancu adhorule
 misionis sedum Et hoc
 q ante leuis andum
 q ad dulce confortos anglo
 rum. Tercio mortu dur
 dormientes zone ofeand
 ms. Homo n p dormicos
 ita assequit. Erma sngit
 mteges 2 p fens mag. loci
 dus 2 letus sngit mag. for
 tis 2 robustus 2 sngit tem
 er exocatus Sic eais sicut
 resinget mteges 2 pfa adeo
 ut 2 dms capitis decapite
 eoz pue no possit huc xvi
Capillus demis capite no
probit sngit ioandri 2 leti
Job xvi Quid no ptaet
 simplice ut porrigt manu
 suam malignu dnce m
 pleat. nisi os am 2 labia
 sua mbis sngit fates
 2 robusta cu d de domno
 resingere i de. Exatit
 e camp. dormiens dms.

camp potens arapilatus
 admo. Surrexit ei robustus
 or io d camp potens Et
 ioandri io d camp potens
 admo qz dmi leatit
 cor domus sngit tenu
 exocati Job xvi. Vocabis
 me demomunio seocat
 do 2 co mudo tibi ganno
 fringendo opi manu
 tuas porriges. dextim
 me s in iudico pcedendo
Job xv capit fides
 fides sup morte carozny
 zone anime que h i mor
 talitatis 2 felicitas am d
 ut no paritem sicut re
 ti qui peryno hnt Erma
suo aedit animas p
morte vne n felicitate
hantibus obtuo 2 io fi
des qui ipa aedunt d
desiderare de fingit cope
exire ut possint in ana
psalmi gle possidere q
quidem pua exempla
psalms ut que pon Cy
prims ad fortunans
v sicut exire desiderat
nans de nansagio peg
ms decubio. hntor de
hospicio timoso Depmo
se d Job xv capit
si nansant te turbida
2 pcelosa tempestes fuc
tibus valens exolat
pimaret fusa nansia
gia none ptim deoatez
petes. Anna quide in
cope pona multa nans
ga susinet q mo alti
dit ad scopulos tyano
vuy quos in scopulos
des sepe mntat ut fin
dei palap refrigeru req
esant huc xv Scopuli
torrean in canda sunt
ut reqmescent marmou

modo opitur fluctibus malax
 saupias decane sngit
 io gquassa. vent camp
 tacum dehis duobz d
 qz qm Et ce mot? fud
 e magnum in man na ut
 nanta opit fluctibus
 Sz sepe deus 2 hctos pedat
 2 sicut in quillat Job xv
sicut sngit ipe pmanit
deus 2 man 2 sta e angli
tas magna s dicit fid
les desiderare decore ex
ne camp pegms de exilio
du d capit quid
no pegre copatur paret
adpram regedi sa em
vir mo snt pegm i
Cozd emadim snt m
h cor pegnam admo Jo
ppha snereda. d hen in
q mcolat me 2 plongat
est hntan am hancubus
cedat glo n item hancu po
nt Exqmbz ubis hctm q
pegm mo dcaud asidant
adpraz suam redie dmo
qn pegna eet nimis loga
Jo d hen in q mcolat
me 2 plongat e 2 qmms
dies vite homis breues
snt huc id Job xv breues
dies homis snt in amata
2 desiderant nimis longi
vident cu d glo videt
Et si breue sit quid tu de
sidio nimis longu ee mde
desiderat q sancti ut snt
pegnato snt ut de exilio
adpallaen snt. sicut
exim nollet snt in m
ergastulo carcis m tinda
ta in Decane carcis
ut dmy quid egreditur
ad regni 2 ahns natus
in regno in opia ofmna
sz qn hnt mala hospicia
io d hntan mthobnacho

cedat sedm. glo. cedat
 fuit sicut vsmal. cu pa
 rapem descendere qui
 vms abaqae agarem di
 cent. Sz asura dignore
 2 libera nome d vendita
 nat cedat ant huc glo
 tenebre mptan. Thaber
nactm ant huc hugone
d. Achaberna q e no snt
domi s ad quos dnat quo
usqz res vend. Sic 2 chad
uactm no e snt d dms
s hnt illuc q muta 2 am
hntingit mizat cu n
dni adpram desderat p
venne qmpti mta no hnt
domi scablen s rimosas
Job xv hnt sup domi
hnt in no scabit siliaet cas
2 no co sngit Et tenebras
cap xv duchis tenebras
2 longe noct opedita. Tio
qn miaz assem hnt huc odia
em mo si e app mde esse
mia no snt. huc mlen icola
snt amna mea. huc qui
dem em q plent huc hnt
suphe qmms anarice luto
caruatis coapie huc qui
hnt pates snt q snt
coo sntbat huc subd cu
hnt qui o dnt pacem oraz
pacis snt. huc qui
hnt teds malos pacis s
mundum carne 2 dya. huc
duo sntbat possiones
Job xv hnt sup miaz
hnt in me ant pacem
duo sntbat pinguat
hal d. huc coapie snt
istud snt. sic adpms car
ne. huc duo sntbat pdm
sione huc hnt hnt
and em 2 sup sntant 2 v
zanna. huc desit desit
de cope exire tanqun h
tator d hospicio rimoso huc

Knižní blok

❧ Foliace

- přejímá se existující foliace/ paginace
- opravují se jen chyby,
- je-li v kodexu více foliací, zaznamenají se obě, jako platná se bere ta přesnější
- listy ze začátku nepojaté do foliace se označují římskými číslicemi
- dílčí foliace se prodlouží do konce bloku
- zlomky listů se pojímají do foliace jen obsahují-li zachovalé čitelné zbytky textu
- r+v

Knižní blok

Psací látka

- linkování – linkování slepé, inkoustem, nelinkováno, jen u rkp do pol. 14. stol.
- počet řádků – zejména u veršovaných textů, rkp iluminovaných, u zlomků
- dělení plochy na sloupce – uvádí se vždy, rozlišuje se text a glosy

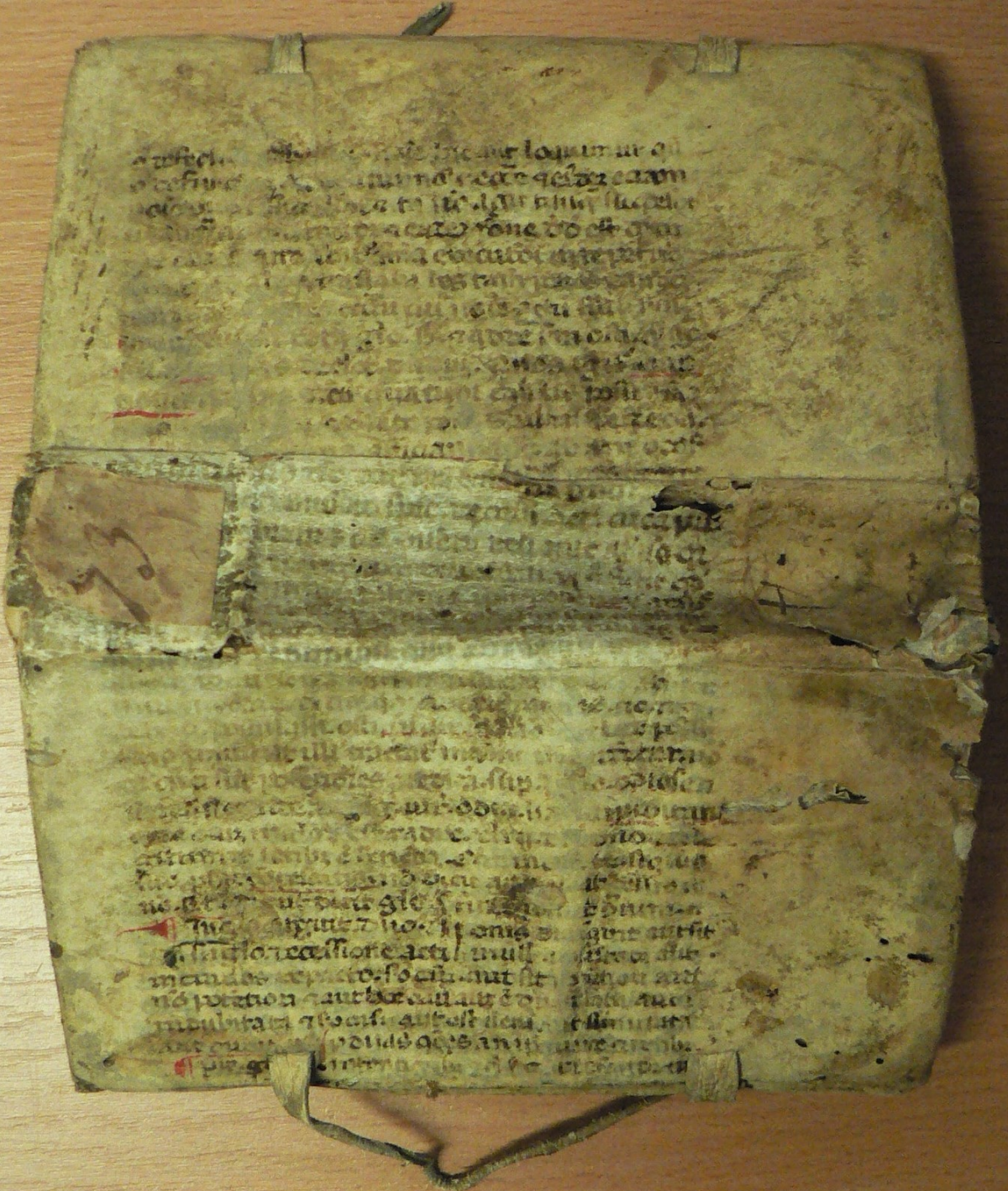
quis est neque potuit
illis quia non potes unum
tuum alium facere neque
sunt et sine me est est
Quod autem his huiusmodi
quia est Augustis quia
oculum posita dente
sicut autem dico robis non
nalo sed si quis te per
et dexteram maxillam
et alteram Et illi qui
iudicio contendere
a tua tolle auricula
ui Et quicumque te au
et mille passus ire

Grana
Stomach
Dialectica

Linkovány

Sloupce

107 d Gelas ho filis nob pau
aia Doz cut p9tis dauw edm
Job 6 vbi e pacia tua d xtheli
17 d ammen qe ofiaie
pis 9 paupm no pibit ifine
61 qe abqo pacia mea
10 in es pacia mea
Qui 19 c dacta vi pam nofite
12 8 6 patoe vfi in pam expt
Bap 2 d probem 9 am e9
E 2 a ihulitate tua am ho
7 d q timet deu p9 am qob
37 a fortiffim9 no qobit nra
Je 17 d noli ipa9 tua t fusa
yt 18 c am habe ime roma
lu 8 6 fcutu afferd t a
16 6 am habebit r illis dico
21 e roa vestra poffidebit aias
Ro 2 a audiaas bonitate9
7 a tribla9 am opae
8 e pam expectam9

2e 6 quod d exp pauca
E 3 d ca ud m 9 opa es
S 5 29 f vlt mofit hoies pauci
Je 39 no dno esse pauci
e 2 delicta sum9 pauci de
Danu qpa 9 d ieh9 grot
m 2 qe p d m9 pauci pug
6 d d i n a
12 f d ca r o s
2 m 12 gta 9 t o s m e u d e r e
10 e a d m s
yt 1 a o r t o r i a q u e d u c i t
9 o p a m n o p a u c i
17 i p i s t a u l o s t o s
22 f h a n t d o l e r t i
27 m q u i s f u i s t i f i d e l
N
e
r
W
S
p
p
p
p
p

10 d vno nocte to om
16 d dolens paul9 p
19 a pag9 fignoi9 p
19 6 ututes no modica
20 6 disputate diu pau
21 f apprehendo9 lu tra
22 9 volos gra9 iudis p
100 1 6 m99 lus p nos clas
3 d q no paul9
Ep 3 a ego paul9 vinit9
Col 1 d imobil ab spe c9 f
2 pe 3 d l u m 9 f b n e l a z m
Paup Je 22 d si petuiaz d
23 a r o s n o m i s e r i b i s d i u
20 6 nichil minuet
le 10 c si paup est p9 fuet
21 a si paup e 99 stabit
18 2 d nichil minuet
18 c ego aut su vir pau
Du 17 6 ayias ma t pet
17 c ne auitas oculos tu

555

Knižní blok

∞ Prázdná folia

- podávána souhrnně (ff. 1rv, 4v-5r, 128v prázdná)

∞ Dochování

- informace o plísních, poškození vlhkem, zateklinou
- ztráty listů a textu (seříznutí a pod.)

Výprava kodexu

✧ Písmo a písarské ruce

- zapisuje se velkými písmeny (A), určuje se rozsah (dle foliace)
- textové přípisky a korektury – pokud to přispěje k popisu geneze kodexu
- 2 ruce, A = Georgius 1451 (fol. 181v) ff. 1r-181v, B ff 182r-188v, obě gotika kurzíva
- Písmo – karolína, gotika, humanistika; kurzíva, bastarda

Výprava kodexu

∞ Výzdoba

- miniatury, figurální i ornamentální iniciálky a jejich výběhy, okrajovou výzdobu (bordury, lišty, droalerie) a rubrikace
- miniatury a figurální iniciálky se zaznamenávají jednotlivě s údajem folia, rozměrů (výškaxšířka nebo poloměr u miniatur, počet řádků u iniciál) a námětu
- termínem rubrikace se mj. rozumí červená začáteční písmena, nadpisy, paragrafy, podtrhávání
- upozorňuje se na výskyt barevných inkoustů v textu
- rozlišuje se technika – kresba, malba, kolorování, zlacení; upozorňuje se na nedokončení

Diuis diebz et fiabz ad in.

terre rerum conditor noctem

diem qz qui regis et temporum

Preco die
iam sonat

das tempora ut alleues fastidium noctis pfi
de pugnolano noctem segregas **H**oc

excitatus lucifer soluit plium caligine
hoc ois erodiu choros uiam nocendi dese

rit **H**oc nauta uires colligit pontiqz mu
tescit fieta hoc ipsa petra ecclie canente
culpam diluit **S**urgamus ergo strenui

e gallus iacentes excitat et sompnoletos
i crepat gallus negante arguit **G**allo ca
nente spes redit egus salus refundit mu

DE VAVI

animam meam
deus meus inte
confido non eru
beseam neq; ir
rideant me ini
mici mei et
enim uniuersi
qui te expec

tant non confundentur **V**ias tuas domine demon
stra michi & semitas tuas edoce me **O R A T I O**

EXCITA dne potentiam tuam et
ueni ut ab imminentibus peccato
rum nrorum periculis te meream
protegente eripi te liberante saluari

GR Qui cum do p **I**pt **S**cientes quia h **clavi**
si qui te expectant non confundentur
domine **V**ias tuas domine

Monastery Reysradensis

exordiu sermonu di. i facti estis qb' lacte opus sit n' solido
cibo. Omnis em' qui lactis est particeps. expertus est sermo
nis iusticie. Parvulus em' est. Pfectoy aut' solidus cibus.
eoy qui p' consuetudine exercitatos habent sensus. ad
discrecionem boni ac mali.

Alia

Quomodo observatum est aurum mutatum est color
optimus dispersi sunt lapides sanctuarii incipit omnium
placitarum. **De r' y.** fili syon inclina i ameli auro primo.

Quomodo reputati sunt inuasa testa opus manuum figuli.
L' o' y. Sed i lamie nudauerunt mammas lactauerunt
canulos suos. filia phi mei crudelis. quasi structio in deserto.
De r' y. Ad hesit lingua ad palatum ei insita parvuli pe
cierunt pinem i non gar qui s'ingeret eis. **H**ierusalem
hierusalem conuertere ad dominu deum tuu.

Go nu' uidentem paupertatem meam in uirga indigna
agnos sue. **Berit.** Seminauit i ad duxit in rene
uis i non in lucem. **Ses.** Sessiones i suggestiones
eoy uidi ego sum psalmus eoy. **L'.** Reddet eis in
cem domine iuxta opa manuum tuarum. Dabis eis
scutum cordis laborem tuum. **L'.** Psequeris in iuro
re tuo i conuerses eos sub celis domine. **H**ierusalem
hierusalem conuertere ad dominum deum tuum.

Candiores nazarii eius nunc in diiores **L' y.**
lacte rubicundiores eboire antiquo saphuro pul
chrio res. **Abt.** Denigrata est sicut carbonet facies
eoy i non sunt cogniti implare is. Ad hesit eius

biles iam nunqm accipia Nam & quas habui qsi sordes
abieci quia n' erant de bona scientia Nam nolentes ac
cipe aliqs frs meos paupes. etia peib' rogavi ut ane dig
narent accipe: & p' peccati mei orarent. Si q' que habui
ame abieci. quomodo pote fieri ut quera accipe: que etia
ut sordes abieci. **Alia** ^{his anni} ^{quasi cele} ^{si}
^{uiru} ^{te & ratio} ^{num ueri te con} ^{tu tanis uictus}
tandem au ^{fugit &} ^{deinat} iam xpieto se mi nas
et ^{ulans reliquit.} **Coactus** a sancto pontifice

mortiferum in faucibus alpi um draconem perimere. Dedit.
Gloria patri & filio & spiritui sancto. **Datus. L' u. n.**

A Sanctus pontifex induit lincibus pernoctante lux celi inle mis
sa & tenebras noctis ex cussit & cor atre splendore si dei il
lu minauit. **A** Cumq; dulcem sane doctrine saporem pro
casserit astra puellat suas alloqua promptas cas aduam uice pe
sequas in uenit. **A** Astra prisam raab hieridvntem se
ictu legatos ad supplicium aper feruitoribus re
limi suscipulis superne ciuitatis futurum cuius oc
cul taurit.

A Lincibus uere fidei rudimentis astra queq; a sancto hospite salu
aria precepit. matris sue hyla re fi
deliter indicant.

A Que beatum uirum noqm ad te transmissum gurgulabunda
suscepit pedes eius amplectitur uicq; prioris miseris erro
res con fitentur. **A** Au dicit presul sanctus curpissimis abhylara
demonum culturis gement & lacrimas fundens uis cum da acono
suo pro tanto errore domina preces effudit.

Iudex qui dix
am te xpe digna non habet. Sine causa uis eu d'm unum
dicere. qui te sua non te cognosceat. Meretrix que
e. dici non pote xpiana. Astra respondit. Xpiana qdem
egg astra n' meretrix nec uocari. s: mia di que n' demerito.
s: de sua pietate indicat. ipsa me ad hoc nom admisit.
Iudex qui dix. Unde nosti qa te admisit ad hoc nom.

Prepulso post longum conflictum presul erroris per
uir domini uir. ^{cussus beatissimie} ^{res fide xpianu plenus}

Výprava kodexu

œ Notace

- určení notace – neumatická a na linkách
- vymezení jejího výskytu v rkp (podle textových jednotek nebo ff.)

aridis quin & fila fauis scurpea floreis p̄no mel
le prius collata fingimus. Inuent. V uia flam
mia uiget seu caua testula succū lictbeolo sug
gerit ebriro pin seu piceam fert aduonia seu
ceram teretem stuppam calens bibit. Ver. Res
digna deus qua tibi roscis noctis p̄ncipio grec
tius offerat. lucem quā tribuis nil p̄ciosius lux
qua reliqua p̄mia cernimus. Inuent. Tu lux
uera oculis lux quoq; sensib' intus tu specula
tu speculum foris lum̄ quod famulans offero
suscipe rinctū paotici c̄matis unguine. Verso
P̄er xpm genitū summe pat̄ tuū in quo uisibi
us stat tibi gl̄a qui n̄r dñs qui tuus unū spi
rit. de patrio cord̄ paracytū. Inuent. Per quem
splend̄ honore laus & sapientia. maiestas boni
tas & pietas tua regnū om̄nia numine triplici
reuerens p̄picius sc̄la seculis. Ver. Inuent.

Benedi cat nos ym? Deus creator om̄
Benedicamus patrem et filium cum sancto spi
ritu. **B**enedicamus tibi deum patrem ingentum te
ad m̄g. **B**enedicamus tibi deum patrem ingentum te
filium unigenitum. Te spiritum sanctum pa
tr̄ dyltū sanctam et indiuiduam trinitatem to
to corde et ore confitemur. lauda mus atq;
benedicamus tibi gloria in secula. E u o a e.
Inuit. **D**eum uerum unum in trinitate.
Et trinitatem in unitate. uenite ad ore
mus ps Venite ym? Eterne rerum conditor

li et exul tet ter ra an te

fa ci em do mi ni quom am ce

met **I** n splēdōibz lactoe ex

ute ro ante lu ci ferum ge mi te

Lux fulge bit ho die lu ⁱⁿ ^{aurō} ^{raī} ^{trou} ^{tus}

per nos qui a natus est nobis do mi nus

et vo ca bi tur admi ra bilis de us prin

ceps pacis pater futu ri se cu li cu nis reg

ni non e rit **D**o mi

Výprava kodexu

☞ Vazba

- materiál a technika vazby
- desky dřevěné, lepenkové, měkké
- pokryv: useň (rukopisné zlomky), pergamen, papír, textilie
- šití
- hřbet
- výzdoba: tlačení, slepotisk, řezání, zlacení, malování
- motivy výzdoby: ornamentální, figurální
- ořízka: malovaná, stříkaná
- spony (pukly, nárožnice, středové a hranové kování), řemínky, stuhy
- libri catenati
- supralibros

Výprava kodexu

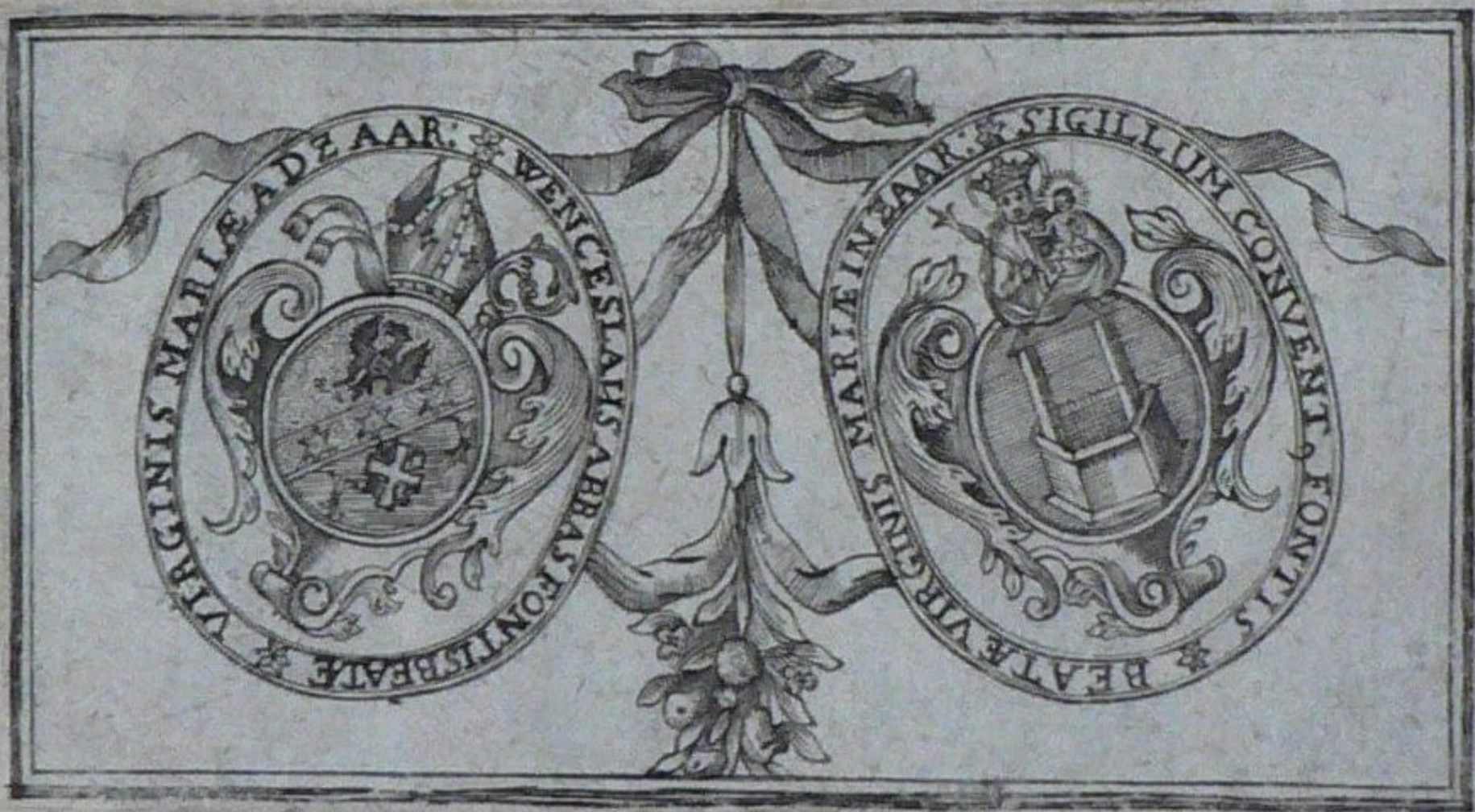

☞ Provenience

- čtenářské přípisky
- vlastnické záznamy
- záznamy knihovny

Ex libris Monasterij **SERIES** *Fontis B. M. V. ad Garam.*

SANCTORVM

Textový popis

- œ Vymezení textu a jeho částí
- œ Pořadí textů
- œ Incipit, explicit, kolofon
- œ Převádění dat